

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
Hónapontaiban átvéve:
1 évre 18.00
6 hónapra 10.00
3 hónapra 6.00
Egyes szám ára 1 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a kivételével
Önnap után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok elfogadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.

XIII. évfolyam 112. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1917 május 15.

A kancellár ma nyilatkozik.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Weiswarte nagy eseményeket fűz a birodalmi kancellár utasításai és tanácskozáshoz. A kancellár mai nyilatkozatában újabb és fontos kijelentéseket fog tenni, amelyek a béke ügyét szolgálják.

Bécsből jelentik: Bethmann Hellweg német birodalmi kancellár vasárnap Bécsbe érkezett és Czernin gróf külügyminiszterrel hosszabb megbeszéléseket folytatott. Délben Károly király Laxenburgban kihallgatáson fogadta.

A honvédelmi miniszter Bécsben.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Szurmay m. kir. honvédelmi miniszter ma ideérkezett. A miniszter kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

König. ung. Honvéd.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) A Budapesti Tudósító jelenti, hogy a király e hó 8-án kelt rendeletében elrendelte, hogy a m. kir. honvédség és annak minden része német nyelven is „König. ung. Honvéd” néven jelöltessék.

Amerika és az antant közt a békéről nincs egyezés.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Lansing külügyi államtitkár kijelentette, hogy az Egyesült-Államok és az antant államok között nincs egyezés a békét illetően.

Konstantin királyt Szalonikiben trónfosztottnak nyilvánították.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Szalonikiből jelentik a Reuter ügynökségnek, hogy ott egy gyűlésen Konstantin királyt trónvesztettnek jelentették ki.

Az Isonzó mentén tüzérségi csata folyik.

Keleti és délkeleti harctér. Budapest, május 14. (Hivatalos.) Változatlan.

Olasz harctér. Budapest, május 14. (Hivatalos.) Az Isonzó menti tüzérségi csata megszakítás nélkül tart. Az ellenség tüze olykor a legnagyobb hevességre fokozódott. Az olasz gyalogság Flavánál rajtaütést kísérelt meg egyik magaslati támaszpontunk ellen, de rögtön lecsapó ellentámadásunkkal visszavetettük.

Hófer.

Az arrasi csatatéren esőkent a tüzérségi tűz.

Berlin, május 14. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A tengerpart mentén az Ypern- és Wytschaete-hegységben a tüzérségi tevékenység időnként növekedett. Az erős tüzérségi tűz az arrasi csatatéren napközben helyenként esőkent, este pedig Lens és Quent között megújuló hevességgel folytatódott.

Oppynál és Hampouxnál argol részleges előretörések meghiúsultak. A Bullecourt melletti harcok elkeseredetten folytak tovább. Si ivós viselkedésben az ellenség több támaszpontjával szemben megtartottuk a falu romjait. St. Quentinben az ellenséges tüzelés okostá rombolás napról napra növekszik.

A német trónörökös hadserege. Az Aisne arcvonalon a helyzet változatlan. A Champagneban a tüzérségi harc különösen Prunay és Auberive között erősen növekedett.

Az ellenség a tegnapi napon tizenkét repülőgépet és egy kötött léggömböt vesztett. Wolff hadsereg harmadik, Richthofen báró hadnagy pedig huszonegyedik ellenfelét lőtte le.

Keleti harctér.

Kisebb ütközetek.

Tüzérségi harc.

Macedóniai front.

A Prespa tó és a Vardar között a tüzérségi tevékenység élénk maradt. Az egyes helyeken vonalaink ellen előrenyomuló ellenséget visszavertük.

Ludendorff, első főszállásmentes.

Evert orosz tábornok Moszkva ellen akart vonulni.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Evert tábornok eltávolításának oka az, hogy Moszkva ellen akart vonulni, hogy a régi rendet megvédelmezze. A régi kormányoknak még mindig sok híve van.

Kitartás.

Ifju királyunk legufjabb szózata, mely háborus áldozatkészségéért türelméért hálával és elismeréssel emlékezik meg a nemzet összességéről, amely a front mögött teljesített szolgálatot hőseink harcéri áldozataival egyenrangúnak minősíti, további kitartásra buzdítja a magyar nemzetet. A királyi buzdítás elsőorban azoknak a nehézségeknek a bátor leküzdésére serkent, melyekkel a legközelebbi aratásig az éllelmes okvetlenül járni fog, de szól ugyanolyan nyomatékkal minden más háborus kötelesség teljesítésére is, amint hogy csak a mindezen téren megaylivánuló hasznias áldozatkészség képes győzelmesen megbirkózni úgy az ideháza, mint a harctéren rájuk háruló nagy feladatokkal.

Ma mindezen feladatok közül legfontosabb gyanánt a hadikölcsön ügye áll előttünk s így helyénvaló, ha most a király üzenete által teljesített lelkesedés egész melegével a hadikölcsön sikerének minél teljesebbé tételén buzgólkodunk. Csak ha ezt a kötelességeinket lelkiismeretesen teljesítettük, lehetünk bizonyosak abban, hogy hőseink elért példátlan harc sikereiket egészen ki is sknázhatják és hogy magingott ellenségeinket a front mögött kivított polgári dandál is meggyőzi a további küzdelem kilátástalan meddőségéről és így biztosítjuk magunk és szövetségeseink számára páratlanul álló áldozataink gyümölcsét, a súlyos veszteségeket jóvátevő tartós békét.

De hogy ezt a hadikölcsönt minél nagyobb eredménnyel zárjuk le, kötelez erre minket a hála is. Láttuk, hogy ifju uralkodónk akkora szeretettel és annyi megértéssel azonosítja fenekét személyét veidnek, amennyi ha legfőbb vérmes álmaikban kísértett idáig bennünket. A haza és a nemzet kultuszát nemcsak ajkai hirdetik, de színről színré látjuk a kultusz művelését tetteiben is, melyekben ugyancsak naponta dokumentálja, hogy koronájának minden tekintélyét és tettvágyó férfui erejének minden energiáját, híven jelszavának, a hazának és népének feliragztatására és boldogítására szenteli. Ezeknek a fölöttünk örködő uralkodói erényeknek megasztatát mi is meg kell, hogy közelítsük a tartós hálánkat és szeretetünket bizonyítsuk biles intelmének odaadó követésével.

A nemzeti becsület kérdése, hogy a kitartásban, melyet irántunk minden jóval el-telt ifju királyunk két a lelkiünkre, rendületlenül legyünk és hogy a hadikölcsön eredményével a király atyai szeretetére és bizalmára méltóknak mutakozzunk.

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár a most folyó VI ik hadikölcsönből saját tárcája részére 500.000 korona hadikölcsön jegységet határozta el, úgy hogy ezen összeggel a morábbi kibocsátásokból az intészet összesen két és fél millió korona hadikölcsönt vett át saját tárcája részére. A VI ik hadikölcsönből ezen intészetnél eddig is már a következő nagyobb jegyzések történtek: Schwartz Jakab Budapest 100.000, Kudlánder és Uilmann r. t. 100.000, Biharvármegye központi járásának hadiárva alapja 60.000, La Roche és Darvas egyesült erdőipar r. t. 50.000, Nagyvárad Erdőipar r. t. 50.000,

Nagybárdi erdőkitermelési r. t. 50.000, Rimler Károlyné 50.000, Biharvármegyei Társi faárusító r. t. 30.000, Papolez Barátosi faipar r. t. 10.000, Nagyvárad i. r. Nőszület 10.000, Lichtmann Mór 10.000, May Sándor 5000, Hajdu Hugó 5000, dr Károly József Irén 5000 koronát.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet igazgatósága tudatja, hogy hadikölcsön-jegyzéseket elfogad mindennap d. e. 10 és délután 3 óráig kezdve s ugyanazokat a kedvezményeket nyújtja, mint bármely más aláíróhely.

A helyzet Oroszországban.

A forrongás még nem szűnt meg.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónkl.) Stockholmból jelentik: Haparandából jelentik, hogy Oroszországban a forrongás még nem szűnt meg. A frontról egyre nagyobb csapatok megszökését jelentik. Vezető körök eltitkolják a valódi állapotot.

Egy francia gőzös elsüllyesztése a Földközi tengeren.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből az admirális jelentik: A Földközi tengeren egyik bvárhajónk, melynek parancsnoka Launburg tengerész főhadnagy, április 30-án La Galize csatorna előtt megtámadta az 5394 tonnás Colbert francia gőzöst, mely csapatokkal és hadianyaggal utban volt Marseillesből Szalonikiba. A gőzös torpedóalatt következtében 5 perc alatt elsüllyedt.

Az olaszok orosz offenzívát remélnék.

Budapest május 14. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Az olasz lapok jelentik Pétervárról, hogy az oroszok a galíciai és román fronton offenzívát indítanak, mert a Brusszilow front déli arcvonala állott ellen leginkább a szétzúllásnak.

Az orosz kormány fél a munkásoktól.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Lioni lapok jelentik Pétervárról, hogy az ideiglenes kormány kijelentette a munkás-katona bizottságnak, hogy munkás milícia felállítását nem engedélyezi.

Angol jelentés Zeebrügge bombázásáról.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az angol admirális hivatalosan jelenti: Doverben levő tengeri haderőink egy része május 12-én bombázták Zeebrügget. A támadást légi erők is támogatták.

Miljukov az entente hadicéljairól.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból táviratozzák: A Pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Miljukov az aktív hadsereg kiküldöttei előtt tartott beszédében kijelentette, hogy Oroszországnak szövetségeseivel kötött titkos szerződéseit nem hozhatják nyilvánosságra, mert ez szakításra vezetne Oroszország és szövetségesei között. Oroszország szövetségeseivel együtt megegyezik abban, hogy hadicéljuk a népek joga szabad nemzeti fejlődésükre. Az anneksziót és hadikárpótlást illetőleg a szövetségesek álláspontja, hogy akik pusztítottak az illető országnak kártérítéssel tartoznak.

A német kisebbségi szociálista párt nem mehet Stockholmba.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Vorwärts támadást intéz a kormány ellen, mert a kisebbségi szociálistáktól megtagadja Stockholmba az utleveleket.

Az olasz szociálisták utra készen.

Budapest, május 14. (Saját tudósítónktól.) Az Avanti jelenti, hogy az olasz szociálisták 7 delegátust küldenek Stockholmba. A kormány már kiállította utlevelét.

Kik kötik meg a világbékét?

A Katholikus Népszövetség vasárnapi ünnepélyén előadta: Szent-Királyi Zoltán.

A béke gondolata kísért, a levegőben van. A hápok hasabjain sorok között olykor máskor nyíltan a béke lehetősége foglalkoztatja az emberiséget. Ellenségeinkről írják cenzurázott lapjelentések, hogy tüntetnek a béke mellett. Magunkról is tudjuk, hogy nincs a társadalomnak olyan rétege, amely meg ne élgezte volna a közel három éves vérontást, és az utóbbi évek angol gentleman kiéhezési törekvést. Nem használ semmi tagadás, a béke vágy emelkedőben van minél drágább az élelem, ruházat és minden nélkülözhetetlen közszükségleti anyag, részint a munkásság hiánya, részint a mesterséges ár-felhajtás következtében. És szívet facsaró az a sok napról napra szaporodó síró asszony és a sok könnytelen árva. Imádkozunk a békéért a háború elmúltáért, az élet rendes forgásáért, a minél több könyörgő ájtatosságot írunk, s megindult lélekkel minél több könnyet igyekszünk letörölni, annál inkább előtér lelkünkben a sóhaj: elégeld meg irgalmas Isten a bűnös föld bűnhődését. Ne nézd Uram vétkeinket, melynek több soka sága a tenger fővénynél, de nézd az Ur Jézus kereszt áldozatját. Sainte lerogyik az élő lélek a csodálatos szenvedések szemléletén és megzavarodik a vérözön láttára, és csak akkor eszmél, mily iktózat az emberi bűn és gonoszság, a mely akkora bűnhődést von maga után.

A háború legnagyobb csapása az emberiséget kivessze az emberiségtől és a pénz bálvány imádása. Az iranyborjút ug rálják körül ma is, mint hajdan és csaknem ugyanazon utódok és azok, akik eltanulták tőlük az ószó mammon iránti hódolatot.

Ma már reájött minden gondolkodó ember, hogy a háború további folytatását csak a pénzürelom és a képzettség óhajtja. Mit nekik a földet, árva maradt családok könyve, jajszava, csak teljen az erszény és szaporodjon a vagyon. Becsület, erény — a hadseregszállítók előtt megmosolyogni való hóbort s annyira nem ismerik, hogy feltételezni sem tudják senkiről. A becsület, a gardság, mert még ebből a felfordult világban is meglehet vele szerezni, ami szem, száj ingere, ami irigyelté teszi az embert, és hógó ékszer, drága ruha. Ezek a lelki ezegényes gondolatok, fájdalom, buján teremnek a véres sivatárokkal, mint áradáskor a gátat szakítottó romboló vízözön felveti az iszapot, és felszínen uszik a szenny és piszok, mit magával ragadott.

A világháború vérzivatarára nem hasonlítható össze a természet sivatrával, amely pusztít, rombol, de ha megszűnik, eltűnik, azonnal lesz a levegő, meri a vérzivatar minden dulása mellett itt hagyja a lelki chaoszt az emberiség énjében. Sok időbe került míg a romokat, az anyagi károkat szorgalmas kezek eltávolítják, de még több időbe, és az anyagi lelkek áldozatos munkájába került a lelki sebek begyógyítása a háboruban elvadult lelkek átváltoztatása.

A béke, legelső hangot adó kívánsága, a legáratott emberi gondolatok felszabadulása a római pápa szentséges Atyánk szavára történt. Ki ne emlékszenek arra a gyönyörű imádságra, amit a szent Atya oly mesterien kezelt és kildött szét az egész világra, a mely megírta a béke gondolatát. Ki ne volna megindulva, mikor olvassa a rokkant, becsületlen katonák hazatéréséről szóló tudósításokat, melyet a hádkoró felek között a római pápa Krisztusi szeretattól dobogó zivize szökzött ki. Be van zárva egy ültetéses ország fővárosába Krisztus helytartója és mégis megilleti a médot, hogy a háború borsalmát enyhítse, hogy a háború nyomorultjainak szenvedését az otthon halmozos szeretetével gyógyítsa. Szeretnék be-

fogni a hátrú szekerébe. Sanyargatják, majd simogatják. Péter egyedül áll a széken rendületlenül a hova Krisztus állította s várja az alkalmas pillanatot, mikor a háború démona elvesztve tekintélyét, mikor a felajzott gyűlölet enyhül és meghallgatásra talál békére hívó szózata.

Es most, mióta megért a béke gondolata minden népeknél, az értelmes socialis demokratia, a béke hívására lefogalja magának. Ugy ütök a dobot és megfújják a Jerikói harsonákat, a tele torokkal kiabálják a demokrácia diadalmát, és csinálják meg a világbékét. Mikor hallottam először a diósekvének ezt az ömlengését, gondolkodtam: vajjon jó uton jár-e a békemozgalom. Mily eszközökkel dolgozott eddig a socializmus? forradalmi terrorral, harccal, ökölrel, botokkal. Sőt többet mondok — gyűlölettel. Vissza emlékszem még arra az időre, mikor Budapesten a városföldben volt a kath. nagygyűlés, a az akkor még ökoljogot szabadon gyakorló szocialisták bevették egy papnak a fejét, s még láttam a körmenetben vérszomjúakkal tántorogni egy máikat, kinek bűne volt, hogy becsülettel szolgált Istenét. Negyon szomorúan emlékszem vissza, saját magamra. A Demokosok kis képolnájába jártam misézni minden reggel Budapesten. A vas- és fémmunkások szakszervezet háza előtt kellett elmennem, a hol csoportosan állottak a munkakerülő agitátorok s anélkül, hogy személyemet ismerték volna, öltözetemről tudták „eszméi felfogásomat.” S minden nap leköphették a kath. papot, míg a rendőrség vissza nem fordította fejeiket, szakszervezeti terort nem alkalmaszott ellentük. Ezek a gyűlölködő felfogásban nevelődött, gyűlölködő eszméi körben élő emberek képesek lesznek békét hozni? De végtére is ez a véres duló fergatag, a lövő árok retentő szenvedése gondoltam: komolyabb érlelte a socializmust, letisztította annak kinövését és emberivé tette. Tehát hadd jöjjen az a béke annyi fájdalom sóhaj megszüntetője, annyi könny letörölője.

A béke végy megalkuvást kezdett emlékeimmel. És nem régen az elmúlt hetekben Váradról biza utaztam Biharra s épen szomszédságomba került egy romlyói demokráta.

A mai drágasságról beszéltek. Szomszédom is bele szolt: „végre a hivatalnok osztály s az ugynevezett intelligencia is megiszulta, hogy ök a legutóbbok az országban, most a kezébe került a nagyiparnak kereskedőknek és földműveseknek. Szórol-szóra ezeket mondotta: Oly gyűlölettel szinte szikrázott a szeme, hogy a lélek tüköre belül meggyöződését elárulta. Tehát nem borult feledés a multra. A világbéke nagy sási hóbortja itélkezővé, hányavetivé teszi ismét az öblös hangú felszavas demokráciát. Nem esodólem, hiszen Vészonyi mester arnyékába, Bokányi és társai hajlékába a hazátlan bitangok közé grófk is elhelyezkednek. De csakútnak a grófk, ha szí hiszik, hogy e hajlékban vezetni fognak A muszka cár a legautokratább uralkodó, ki nek szeme intésére számtalan élet kialudt, méltóztatásnak megengedni, nem szenvedett olyan hatalmi túltengésben, mint egy-egy socialista országos vezér. Itt Váradon is szomorú emlékei vannak a békeszerző socialis mozgalmaknak és pedig idegen vagy onogálás, snyics testi sértés, kirakat betörés és kifosztás stb. Ursim és hölgyeim volt elég rombolás a háboruban — Isten őrizzen, hogy a béke újakat hozzon. Mindenható Isten adj békét nekünk nem siri cserd halálos nyugalmát — békét, mely életet s életet ad. Míg a lelkekből ki nem

halágyüldölet, őszinte béke el sem gondolható.

Pedig a socializmus, mily szép gondolat. Krisztusi szeme a felebaráti szeretet törvényén alapszik. A kis emberek elnyomói. Éa a leköptött pap?? Vagy az egyház a szeretet vallása?? Mindentütt ott vagyok, a hol a kis emberen segíteni kell irántuk való szeretetből — ingyen. S a socialista vezető? Ismerek egy radikális socialista ref. papot, (szerencsére a kivételek közé tartozik!) aki tavaly a szegényeknek árult lezetet, bizonyos percentért teljesítette a vaselése alatt álló szövetkezettel és a bibliára hivatkozott: méltó a munkás az ő bérére. Nem képmutatás ez? Nem is hiszem el, hogy nála a socializmus átérzett ideál volna. — csak érvényesítési létrának használja és fájdalom ezt most sokan cselekszik, mióta Balhazar a páholy nyelven fő világoosság ref. püspök tett ilyen formás.

Tehát az egyház az ellensége a kis embernek? Az egyház szeretetet hirdet, de cselekszik is. Csak Váradon utzzük meg a jótékony intézményeket. Koldus ápoló, Szent László fimenedékház, Szent Vince, Szent József intézete, Katholikus Növédő hivatal, család elhelyezés, patronázs, anya- és csecsemővédelem. És azoktól a sokat labecélt papoktól kiadott sok-sok ezer korona a szegények részére. És teljesen tanulatlan, sokszor majdnem analfabéta emberek kiabálják, hogy az egyház népbütítő.

Éa a socialisták szépen megtérnek a nagy tőkével az ő valódi uszorásaival.

Pedig a nagyitöke hozta a világra a világháborút minden borsalmával együtt, csak a nagyitöke uszoráshatja ki a munkásembert, mert az állítja munkába. A munka nyereséget zsebrerakja és az éhbéért is a nagyitöke felelős és nem a pap és még kevésbé az egyház. Mi jogon próbál a radikális socializmus a világbéke megkötéséhez hosszonyulni? Hiszen pl. Magyarországon 1916. decemberi statisztika szerint van 54000 szervezett socialista. Ebből Budapesten van 40.000, a vidéken 14.000. 20.000.000 lakosság miért engedi magát félrelököttni a nagy durva hangtól? A kereszténysocializmus terjedése a háború után a kíváncsok, szűkegszerű. Isten nélkül nem lesz béke, legalább is nem a lelkekben. A lelki béke, gyűlölet kiirtása a lelkektől, — ez hossza meg az állandó békét, ez adja meg a lehetőséget az állandó munkálkodásra, amelyben a kultura szép gyümölcsei érnek. Ültesük vissza a krisztusi szeretetet az emberiség zivébe a ugy képestül arra a nagy áldozatos munkára, amellyel eltakaríthatjuk a háború borsalmas romjait.

Amerikában két ország van, határos egymással: Argentína és Chile, melyek rokonok és egy nyelvet beszélnek. Félázsádig tartó gyűlölet keletkezett közöttük. Fegyverkeztek. Határerősségeket építettek, hajóhadat szrrventek. Egéss európai méreteket öltött a különböző hadikészülődés 1904 ben. Benevante argentinai püspök hűvét napján a krisztusi szeretetről és békéről beszélt nagy hatással. Viszhangja keletkezett Chilében Tara püspök szinten erről beszélt. De nem állottak meg. A két lánglelkű püspök mind-egyik a maga országában járt vároaról vároarra, faluról-falura és hirdette a krisztusi békét. Benevante azon óhajának adott kifejezést, vajha az Andesekben egy hatalmas Krisztus szobrot állítanának, amely keletnek és nyugatnak hirdeté a békét. Először csak kevesen hallották. Néhány asszony és pap. De a hallgatóság mindig szaporodott. És elkezdtek kormányzalnál kérvényezni. S végre oly tömege a kérvényeknek jött össze, hogy a kormányok nem tudtak ellentállani és megkezdették, ba is fejezték a békétárgyalásokat. Benevante püspök eszméjének is akadt busgó pártolója de Costa asszony személyében, aki az argentinai növédelmi egyelet elnöknője volt és a feleslegessé vált határerősségek ágyúiból megöntötték a hatalmas Krisztus szobrot. Mindkét ország kato-

nál vállalkoztak, hogy az Andesokban 3900 m. magas csúcra felviszik és felállítják a béke Krisztus szobrát. Ezen szobor felállítására negyvenedik évforduló volt. Argentína katonái Chilében és megfordítva ünnepezték sok ezer lakosai a krisztusi szeretetet. Nem lehetne-e Európában is minden ellenséges országra határára egy békekereszt krisztusi szobrot állítani? Míg ez megjön, szövetkezünk, állítjuk be a lelkekre a krisztusi szeretetet.

Mert a krisztusi szeretettől áthatott lelkek fogják megosztatni az óhajtott békét.

Keresztény szellemű szépirodalmat!

Szvetka L. Olón főgimnáziumi igazgató a következő indítványt nyújtotta be a Katholikus Kör választmányához:

Méltóságos Elnök Ur!

Mélyen tisztelt igazgató Választmány!

Egyházunknak boldog emlékeztető volt fejedelme, X. Pius pápa mondta ki a nagyjelentéssel bíró eme szavakat: „Omnia restaurare in Christo“, mindent meg kell újítani Krisztusban és az ő jelszavát irányításnak tartotta és tartja ma is a Róma körül csoportosuló keresztény katolikus világ az élet minden vonatkozásában. Nem kell nekem azt itt most hosszasan fejtegetnem, hogy a Krisztus szent nevéhez fűződő eme restauráció: felélesztés, a nagy pápának magasra emelt szándéka szerint nem szorított pusztán csak a hitéletnek a dogmákon kívül való megnyilatkozására (a dogmák restaurációja szerint hitünk sarkalatos igazságainak tagadása lenne), hanem az emberi élet mindenféle ágazatában érvényesíteni óhajt és részben — hála legyen érte a Gondviselésnek — érvényesült is már igen szépen és igen sok irányban.

Krisztus lelke nyilvánul meg a Caritas számos alkotásában; a gyermekeket szerető Krisztus szelme hatja át az iskolákat, kezdve a legalsóbbaktól a bölcsődéktől, fokozatosan hatolva az elemi és középiskolákig és a legfelsőbbekig, a különböző szakakadémiákig és egyetemekig. Az igazságot osztó Megváltó lelke hatja át a keresztény iudicaturát, mely már nem égeti, nem tépi a vádlott testét, nem ismeri a kínzó kamrák borszármait, de templomát emelt a fogházak magas falak körétele udvarain, melyekből messzire állítják a torony ragyogó keresztje; lakópadokat állít be a mesterségek mindenféle nemét gyakoroltató műhelyek terméibe és ott azt a veszendő lelket megnyeri a megbocsátó Istennek, és a büntetés kiállításával megengesztelt emberi társadalomnak hasznos polgárt ad vissza.

A betegeket gyógyító, a halottakat felárasztó Krisztus lelke vezérli a modern terápiát, az orvos tudományt, mely a nagy kórházak tiszta levegője, derűs világítású terméibe a kórok különböző fajaiban sínlődő szenvedő és szerencsétlen betegek ágylai mellé állóknak, gondoskúl és ha kell, vigasztalóknak az irgalmas nővérséget tesszével állítja oda, és amikor már ezek az önfeláldozó, de a világtól semmiféle kitüntető elismerésre nem váró jó lelkek nem tudják számbeliileg kielégíteni a kórházak, szanatóriumok és leaszatóriumok szükségleteit, akkor a világ örömeiről is nem mondott, és éppen ezért a világi gondokkal még szakítani nem is akaró ápolókat és ápolókat állít a gyógyító orvosok mellé, de ezeknek a harján is keresztel, a vörös kereszt jelvényével ellátott szolgákat hoz, illetőleg az ember szeretettől dobogó mellére tűz, vagy érdemfel alakjában szintén oda erősíti a templárius lovagok vöröskeresztes jelvényét.

A viharos tenger háborgását lecsendesítő Krisztus égi fényességű lelke lebeg most is az északok felett; de ez az égi reflektor nem csak hajók útját világítja meg, ama-

lyeknek tattján a romboló ágyuk torkai tálonganak és keltének borzadályt; nem is a tengeralattjárók óvénysíra vet vésztő világgöszögöt a Krisztus békét szerető lelke, hanem ama hajókat, melyek a kultura zászlaját lobogtatják árboasugarakon és az ember életének kényelmét, jólétét szolgáló gályák hullámbarázdált teszi bámulatosan szipakké, csillogókká.

A szebbnél szebb parabolákat, példázatokot mondó Krisztus poézisa szólaltatja meg a Krisztusban restaurált literatura alkotásait a templomok szőszékeira, az irodalmi társaságok felolvasó színterein és egyes helyeken — nálunk fájdalom ritkábban — a színházak egész világát jelentő dobogóira is.

Mindenütt és mindegyre a Krisztus lelke ébred, ébred, restauráló hatását látjuk, érezzük és sok tekintetben élvezzük is. A keresztény katolikus egyház alapköveinek egyikére épített Nagyváradi Katholikus Kör életét, a belsőt úgy, mint a nagy nyilvánosság előtt lefolyót, szintén a Krisztus lelke vezérli és vezeti úgy, hogy bunt a társas élet eselid örömeit békeségben élvezni óhajtok számára barátságos meleg terméket nyit meg nap-nap mellett, amelyeket a felvilágosodottság égi eredetű villanylámpáival tess derűssé, kifelé pedig időről-időre hatalmas aulájában, a Szent László királyunkról elnevezett fényes termében szőszékeket és szőszékeket gyűjt egybe állásra, azüztetésre, rangra és vagyonra való minden megkülönböztető tekintet nélkül és legtöbbször: egészen díj-talanul; vagy ha díj mellett, akkor is valamely jótékony cél támogatásával terjeszti a tudás világosságát, a poézis szépségét és illatos virágait, a zene lelket gyógyörköltető hanghullámait. Van rá okunk, igen tisztelt igazgató választmány, hogy büszkének legyünk erre a társas körünkre, jóformán az egyedülálló, amelynek létezésé felől nemcsak a tagsági díjakat behajtó szolgáló évnegyedes látogatásai után, de helyi vezető és ismertetésű estélyei, időről-időre megújuló magas színvonalú hangversenyek és hazafias szellemben rendezett emlékünnapélyei tanuskodásából is vehetünk tudomást.

Am az én lelkeimnek meleg szeretettel ápoló óhajta igen tilt el választmány, hogy egyesületünk a Nagyváradi Katholikus Kör a krisztusi restauráció szellemének hódoló és ettől az égi világosságtól vezetett szépirodalomnak is adjon helyet kényelmes, sőt fényesnek is mondható termi egyikében. Távot legyen tőlem az a gondolat, hogy vidéki keretekbe valamelyes irodalmi, tudományi, vagy szépművészeti akadémiát szorítsanak be. Még csak egy elkülönített szépirodalmi társaság megalakítását nem tartanám célszerűnek élnék szellemi látkelésű városunk Szilvigi Tarsasága mellett, amelyben azt hiszem, hogy a jelenlegi vezetés mellett is érvényesülhet az igazán értékes poézis és a kritikát megálló szépróza is, mégha keresztény katolikus poéta pengeti is a lantot, vagy mártja tenába tollát. De szükségét látom annak, hogy legyen egy — eleinte szűkebb terjedelmű, — később majd önmagá: bővítő irodalmi folyóiratunk, amely kezdetben a maga szűkebb terjedelmében havonta, később bővített alakjában akár hétről hétre is megjelenhetne és a szépre vágyó lelkeknek finom táplálékot nyújthatna.

A háboru viharai nem nyomták el a Muzsák hangját, sőt egyik-másik irányban igazán szép virágok illeszkednek be az Muzsák homlokára szánt koszorúba. Nem kell sok másra utalnunk csak a nemesebbeknél-nemesebb hangu hadi versekre, hogy beigazoltnak lássuk annak a példás órák helytelenségét, amely szerint „tater arma silent Musae“. De ezek a versek, ezek a szép elbeszélések szindarabok és szónoklatok legnagyobbára csak a hadi jótékonyt az elzolgáló estélyek programjába illeszkednek be és csak a nagyon is efemer életű napilapok hasábjain látnak napvilágot. Értük is olyan less hát, mint a Tissa-virág: egy napig tart, amíg az újabb megjelenésű

napilap az olvasó asztalról le nem szorítja a régi, s akkor a szép vers a kilogramm számára eladott újságpáros borszárm pia-cára kerül; onnan pedig eljut oda, ahol a legremekesebb vers is a szőszoros értelmében lábbal tapodjuk, sárban hurooljuk, mert csak nemrég újságlap a restaurálást hadi cipőtalp alakjában éri meg.

Ne engedjük, igen tisztelt Választmány, a mi kedves költőinknek szép szerzeményeit erre a szomorú sorsra jutni. Emlünek az alkotásoknak valami szerény kis oszarnokot, eleinte a havonkint, később talán gyakrabban is megjelenő katolikus irodalmi folyóirat alakjában. Én még nevet is óhajtok adni ennek a kis hajléknak: „Kultura és kultusz“. Ennek szerintem leghelyesebb neve a mi egyesületünk, Katholikus Körünk szellemi támogatásával és esetleg némi kis anyagi szubvencionálásával megjelenő folyóiratnak. A lap első fala a kultusznak lenne szentelve, benne a vallásérköltési élet köréből vett költeményekkel; második felében, a nagyobbik-ban mlodaz helyet találhatna, ami a kultúrával igazán szerves összefüggésben van és nemcsak a szép szó csillogó külső másával kenődött be. Gondolatomban megtaláltam már a folyóirat ügyeskesű szerkesztőjét is, aki — ha ózinta volt velem szemben — elvilág páriolta is ezt az eszmémet, melynek valóra váltását mély tisztelettel kérem a Nagyváradi Katholikus Kör igen tisztelt igazgató Választmányától, mikor azért esedezem, hogy indítványomat meghallgatni, ha jónak látja, elfogadja és az eszme megvalósítását minél előbb megvalósítani méltóztatnék.

Tisztelettel indítványozom tehát, hogy mondja ki a Kath. Kör igazgató Választmánya elvileg, hogy a kath. szellemi irodalom támogatására, illetőleg megerőltetésére és terjesztésére a „Kultura és kultusz“ című havi folyóirat kiadását a kör anyagi támogatása és szellemi irányítása mellett helyesli és az eszme megvalósítását célzó eme szerény előterjesztésemat javaslatiétel végeit a kör irodalmi szakosztályának adja ki.

Egy pár cipő: 116 korona.

Aranyí és a Lichtmann-cipők.

Bereczky József dr. törvényszéki jegyző beszélt a következőket:

— Bementem Aranyí Alberti Rikózi uti cipőkereskedésbe a kérdésem:

— Van Lichtmann cipője? Háboru-előtti?

— Nincs, teletta Aranyí Alberti, háboru-előtti nincs.

— Pedig olyan kellene.

— Sajnálom, nincs. Van azonban Lichtmann cipő háboru: áru.

— Mutassa.

Megastem a felpróbáltam Jó volt. Mitán úgy tudtam, hogy a háboru alatt Lichtmann cipő nem került forgalomba, tehát igazi Lichtmann ez a cipő a márkája szerint, megkérdeztem:

— Mennyi az ára?

— 116 korona.

— Nem 60? Sok a 116 korona.

— Nem, 116 kora az ára.

Kifizettem a 116 koronát, s mert sokal-lom az árát, ugyis, ha háboru előtti a Lichtmann cipő, mert akkor az ára csak 56 korona lehet, ugyis, ha a háboru alatt készült, mert akkor az új rendelet alá tartozik, de számlesetre se 116 korona, az esetet a hatóság előtt fogom tisztáztatni. A cipő bir-tokomban van.

Oleó gyümölcs a közönség részére.

Gyümölcs Központ Nagyváradon.

Mint értesülünk, szerencsére ez évben jó keveset termésre van kilátás. Ez nemcsak a gazdáknak fontos a jövedelmezőség szempontjából, hanem élelmiszeri szempontból is kiváló jelentőségű, különösen most, mikor a kenyérről és lisztrel a legnagyobb takarékosságra vagyunk utalva.

Az elmúlt évben szomoru tapasztalatokat szereztünk arra nézve, hogy a kapzsiság a gyümölcsre is mennyire rávevő magát; a közönség csak méregdrága áron juthatott gyümölcshöz. Lelketlen kufárok és kereskedők nemcsak összeszedték és rémségesen megdrágították, de egy jórészt elszállították más helyre s ezáltal elvonták a nagyváradai piacot.

Ilyen viszonyok mellett a szegény ember, a munkás, aki legjobban rászorult, nem juthatott egészséges, oleó gyümölcshöz.

Az Orsz. Élelmiszeri Hivatal tervbe vette a Gyümölcs Központ megalakítását a gyümölcs termés egyenletes elosztása céljából.

Lukács Ödön városi főjegyző elhatározta, hogy Nagyvárad város közönség részére is biztosítja a gyümölcs egyenletes elosztását. A városi közönség így már az ez évi legkorábbi gyümölcsterméskor hozzájut a gyümölcshöz.

Lukács Ödön főjegyző, az élelmiszeri ügyosztállyal már előkészítette az ü. yst. A Nagyváradon állomásozó katonai lábbadozó osztály erre a célra gyűjtötte össze már korábban a kocsifonásra a kalmas hajlós vasútszöveget, amelyekből rangtag kis kosarakat készítettek.

Természetesen Nagyváradon csak így lehet ezt az egész gyümölcskezelést megvalósítani, ha Biharvármegye is segítségünkre jön, mert Nagyváradon aránylag igen kevés a gyümölcstermelés egy ilyen nagyobb szabású dologhoz.

Biharvármegye munkásügyi bizottsága tárgyalás alá vette a fontos kérdést s Fráter Barnabás alispán elnöklete alatt Ravazdy Barna főhadnagy, a gazdasági bizottság vezetője, Elek Mór a vármegyei közlekedés intézője és az összes főszolgabírók, a nagyobb termelők megbízottai és a nagyobb szőlőgazdák tanácskoztak a kérdésben.

A tervszerűt a vármegyében a helyi fogyasztásra felesleges gyümölcstermést. Azt beszállítják a kellő mennyiségben Nagyváradra, amire pedig itt nincs szükség, másfelé, esetleg a vármegye egyes vidékeinek gépcapitáira.

Nagyváradon azután megállapítják a gyümölcs árát. A város élelmiszeri ügyosztálya azután gondoskodik arról, hogy a közönség között egyenletes elosztásra kerüljön a rendelkezésre álló gyümölcs.

A terv szerint az élelmiszeri ügyosztály fogatai hordozzák szét a városban az utcákon a kosarakba rakott gyümölcsöt, amelyből egy-egy család naponta legfeljebb öt kilót vásárolhat.

Arra el lehetünk készülve, hogy a gyümölcs nem lesz olyan olcsó, mint a hábor-

előtti jó időkben, de viszont elejét vesszük a készlet összeharcolásának és a gyümölcsüzorának és a szegényebb néposztály is hozzájuthat a mai hűtlányos időben egyenes és aránylag olcsó gyümölcshöz.

A Kath. Népszövetség ünnepélye.

Vasárnap délután nagyüzámú közönség jelenlétében tartotta meg a Kath. Népszövetség utolsó háborús déltánját. Jelen voltak: dr. Vucskics Gyula és Gresinczky Antal kanonokok, Siket Traján p. t. főjegyző, Heilinger József, Rész Mihály, dr. Krüger Aladár, Vitkó Vilmos, Sügger Bertalan, Mellau István, dr. Gécsy József, Gálfi Sándor és még számos a keresztény Nagyvárad minden rétegéből.

Az ünnepélyt a kir. kath. tanítóképző énekklara nyitotta meg. Resch Mihály zenetanár kiűző vezetés mellett nagy hatással adták elő Csernus Mihálynak, a jelen zeneszerzőnek egyik legsikerültebb művét, „Alkonyborulások” című dalát. A praesül előadott énekszámot, melyet Rottensteiner Lajos kísért szagorára, a közönség zajosan megtapsolta.

Krisztik János Gyóni Géza: „Rab magyar imája” és Kiss Mészáros: „A csák Árpád szobor” című költeményeit szavalta el szép kidolgozással, szavalásra kiválóan alkalmas orgánummal, nagy hatás mellett.

Az ünnepélynek egyik legkedveltebb száma volt Szilágyi Béla hageddijátéka. Szilágyi Béla a magyar zene művésze, a kinek vonója alatt a magyar dal a maga örök szépségében szólal meg. Egyik dala szebb volt mint a másik, a közönség nem tudott betelni a gyönyörű magyar dalokkal, melyeket Szilágyi Béla kiváló művészi érzéssel igazán magyarosan adott elő. A szongorkisérlet Resch Mihály zenetanár művészetét dícsárta.

Az ünnepi előadást Szent Királyi Zoltán bihari plébános tartotta. A legaktívabb témát, a béke kérdését választotta előadás tárgyul s ebben a szociálisták által nagy hanggal hirdeltet azt az állítást vette bonckés alá, hogy a világháborút befejező békét a szociáldemokrácia fogja meghozni. Szentkirályi bonckése éles, de igazságos volt, mikor kimutatta, hogy a béke megteremtésére mindenképp alkalmasabb, mint a szociáldemokrácia. A rendkívül alapos, temperamentumos és az igazság erejével ható előadást a közönség mindvégig feszült figyelemmel hallgatta és végül viharos tapsokkal jutalmazta. A beszédet lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük.

A nagykerü ünnepélyt a tanítóképző énekklara fejezte be Beleznay Antal egyik legszebb szerzeményével, „Áldd meg a hont, áldd meg a hont” című férfikarával. A tanítóképző énekklara a háborús kisebb létszám dacára igen jó hanganyaggal rendelkezik, betanításuk elsőrangú, úgy hogy Beleznay szerzeményének minden szépségét tökéletesen érvényre tudta juttatni. A közönség úgy az énekklart, mint kitűnő vezetőjét, Resch Mihály énektanárt zajos tapsokkal honorálta.

Az ünnepélyen fellülfisettek: Grósz Béla nagyprépost 50, dr. Vucskics Gyula, Huszti Sámuelné 10—10, Gresinczky Antal, Gálfi

Sándor 6—6, dr. Karácsonyi János, dr. Hainig Györgyné 5—5 K.

A Kath. Népszövetség öszii programján már most dolgozik a vezetőség; a legközelebbi eszporivazsati értekezletnek módjában lesz az egészen újszárú programmal részletesen foglalkozni.

A hadiárva napja.

Gyűjtés a prot. nőegylet hadiárvaházára.

A tegnapi nap az árva nap volt: egész Nagyváradon gyűjtöttek a protestáns nőegylet által létesíteni szándékolt hadiárvaházára, felekezeti különbség nélkül. A hadiárváról való gondoskodás valóban a jövőnek első és leg súlyosabb problémája lesz.

A protestáns nőegylet akcióját éppen ezért az egész Nagyvárad rokonszavval fogadta. Láttuk, hogy dr. Cziffra Kálmáné színter, lelkes agitációja az új korszak eszméinek megvalósítására irányul s az ő hatalmas befolyása megmozdítja a jóságot a lelkekben, hogy a fronton elesettek gyermekeiről a front mögött biztonságban élők gondoskodjanak. S olyan segítőtárs, mint Pally Lajosné, aki szintén nem kiméli idejét és idegeit, hanem agitál a jobb belátásért, éppen arra való, hogy megértessék az emberekkel: jön az emberiség szent tavasza a hit, a kölcsönös segítség és az intelligencia uralkodása, amely a világteremtés nagy gondolatából kiesapódó láng melegít, vezet és szebbé teszi lelkünket. A prot. nőegylet jótékony akcióját szeretettel és bőséges adakozásokkal támogatta a katolikus társadalom is, követésre méltó példát nyújtva arra, hogyan kell a szűretet művelésben együtt munkálkodni a jövőért.

A protestáns nőegylet tegnapi gyűjtésével kezdődött, hogy az Apolló előtt dr. Cziffra Kálmáné, a városiás előtt Rimler Károlyné és des Escherolles Kruspér Sándorné leültek az urnák mellé, a kisleányok pedig perselyekkel a kezükben szalálgáltak az adományokért. A többi urnáknál is a városi előkelő urak foglaltak helyet s egész nap kitartottak. A Bismarck-terem két nagy és három kis sátor épült. Az egyikben a déli rokkant katonák magyar motívumú gyermekjátékait árultotta Lázár Mártonné nagy öltettséggel, leírva a bábok, házacskák koscsik ramek faragását és színezését. Kontrázott neki Polgár Mariška nagy, fekete szemével hipnotizálva a habosokat, hogy csak vásároljanak. Czajlik Pirocska és Gisi Szabackáról gyönyörű magyar ruhákkal illusztrálták, hogy az urilányok szépségét mennyire emeli a nemzeti divat. Mellettük Dósa István árulta a sóspereceket perscsos kosztumban. Valshonnan kaptak 30 kilogram lisztet s azt Polgár Mariška megadította sósperecnek s uccu, ömlött a pénz a jótékony célra.

Bihari Sándor kora reggel felült egy csacsifogatra, amelyen zöld lombok közt úgy festett, mint egy ifju Apolló. Mellette az ágak közt a nagybögös huzta a Bihar fedetlen fűvel, kezében a „persely ruifját tartva énekelt szép, szög, lágy énekeket s nyújtogatta a perselyi midanfélé.

A nagypiacon a vásáros asszonyok mag-

erőkölték a pénst a nagy dobok az órlási perselybe. a Szent László-téren dörgő tapsot kapott az ifjú trubadúr, aki így kamatoztatta szép fiatalágát, művészi nagy hírt és isteni adományát.

Czópp gyerekek hozzá siettek, csak neki adták oda kis pénzeiket, a csacsifogat volt a legkedvesebb látvány a nagy csooban, rajta állt az átszellőztetett arcu, az egyszerű szent komolysággal énsklő Bihar s a pénz ömlött perselyébe.

Székérfők 400—500 koronára becsülik gyűjtését. Ha ke is rekedt volna, megéri az eredmény az áldozatot.

A tombolát Fekete Ilona és Raidner főhadnagyok vezették. A kiszorított tárgyakat azonnal kiadták. Arultak kalásosok, a katonai zenekar vidám nótákat játszott a hol itt, hol ott, szóval mindent fel fel tündek dr. Cziffra Kálmán és Pally Lajosé egyszerű feketében, kedvesen, intézkedve, kérve, adva, irányítva, csupa rend volt mindenütt s a konfetti is jól sikerült.

Nagyváradnak ez a rapja igazán jól bevált.

HIREK

* Tisza Lajos gróf Nagyváradon. Tisza Lajos gróf aranyserkentyus vidék a tegnap délutáni vonattal Nagyváradra érkezett és a Tisza Kálmán téri Tisza-házban szállt meg. A fiatal gróf Pöstyéntől jött, ahol kurát tartott és az a szándéka, hogy farsadalmait Geszten pihen ki. A gróf még mindig nagyon rossz állapotban van, két mankóval jár s még hosszú időbe kerül, míg egészsége teljesen helyre áll.

* Bérnálás Nagyváradon vasárnap volt a bérnálás a székesegyházban. Reggel 8 órakor gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyéspüspök csendes szentmisét mondott, mise után Gresinczy Antal kanonok tartotta a szent beszédet. Azután kezdetét vette a bérnálás, melyet gróf Széchényi Miklós megyéspüspök és dr. Lányi József kan. püspök végeztek. A bérnálóknak Nagyvárad három plebániájának: az olaszoknak, az újvárosinak és a velenceinek hívei voltak. A szomszédos biskopásokból is sokan jöttek bérnálkozók és pedig Biharpüspökből, Váradszőlősről és Váradszentmártonból. Összesen 1050 volt a bérnálkozók száma.

* Tagfelvétel a prem. főgimnázium Mária Kongregációjába. Aldorócútorstókön a főgimn. Mária Kongregációjának lélekemelő ünnepélye lesz, amely meg fogja koronázni a jubiláris évet. Fel 9-kor lesz a kongregációba az ünnepélyes tagfelvétel, amelyet szentbeszéd kíséretében dr. Vuoskics Gyula, prépostkanonok fog tartani. A premontrai főgimnázium Kongregációjának ünnepélye mindig vonzó hatást gyakorolt, a lelkes ifjúság reméli, hogy a kath. társadalom, különösen a kongregációk egy szívvvel lélekkel vesznek részt az ünnepélyben a főváros szent áldozásában. Jelentősége kölcsönöz az ünnepélynek az a körülmény is, hogy a tagfelvételt dr. Vuoskics Gyula prépostkanonok, az intézet egykori jeles tanítvány

tartja, akinek egyénisége és működése iránt a premontrai ház az egész társadalommal együtt tisztelettel viseltette.

* Petroleumot utalt ki a miniszter. A kereskedelmi miniszter leiratot intézett Nagyvárad városához a petróleum kiszolgáltatása tárgyában. Eszerint május—augusztus hónapokra Nagyvárad város részére 105 métermássa, Bihar megye részére pedig 76 métermássa petróleumot utalt ki a miniszter s utasította a petróleumfelosztókat, hogy ezen mennyiséget legfeljebb három részletben: május, július és augusztus 1-én szállítsák a város és vármegye részére. A kereskedőknél vár alá vett készleteket ezek a rendelkezések megegyező célra szabadon kiszolgáltatni. A lakosvilágot s a petróleum kiszolgáltatását szigorúan megtiltja a miniszter.

* A tanítók s tanárok beszerzési csoportjának tagjait felkéri az elnökség, hogy a városi élelmiszer ügyosztálytól kiállított burgonyajegyekkel ma, az az kedden délután 6 órakor a kereskedelmi iskola tanári szobájában megjelenni sziveskedjenek.

* Cukor kapható. Tudatom a város közönségével, hogy keddtől, május 15-től kezdve az összes hatóságai tiszt és élelmiszer üzletében cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtagnak 50 deka cukrot fogják kiszolgáltatni. A rendelkezésre álló cukormennyiség arányos elosztásra céljától az üzletiek cukrot csak a cukorjegy felmutatása ellenében fognak kiadni. Miután a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igényjelölteknek az előbbi mérték szerinti kielégítéséhez elegendő, ennélfogva a vásárló közönség önmagát óvja meg minden kellemetlenségtől, ha a telegráfától tartózkodik. Lukács Odor, polgármesterhelyettes!

* Lézengő vicc. Belányi Imrénének katonatiszti társaságban nagyon panaszkodtak, hogy a lovaknak nincs elég abrakjuk. Azt mondja az egyik:

— Az én lovam nem kap elég jó abrakot; az éhségtől már csak lézeng.

Belányi arca felderül.

— No látod, itt a különbség az állat és az ember közt. Mit csinál az állat, ha éhes?

— Lézeng.

— Ugy van. Hát az ember mit csinál, ha éhes?

Nagy tanácskozás. Végre Belányi megadja a kínos kérdés megfejtését:

— Lézeng.

* Az „Arcok és Alarcokot“ betiltották. Budapestben a múlt hetekben megjelent egy színházi betiltap „Arcok és Alarcok“ címen. Az újságot Fráter Aladár a Budapesti Hírlap munkatársa szerkesztette. Az újság azonban még alighogy kibújt a tojásból, máris meghalt. A miniszterium — amiatt a hivatalos lap tagsági száma közzé betiltotta az „Arcok és Alarcokot“, mivel a köznyugalmat és közrendet, valamint a hadviselés érdekeit veszélyezteti.

* Rablások a ligetben. Egy újszenny szél a pennszel fordult a liget gondnokához, Hodossy Lászlóhoz, hogy kiadja, mikor a csónakázásból hazatérve elhagyta a szigetet, elvetett fűkók kirabolták, Hodossy, ahinek már egy ilyen panasz állott rendelkezésére, azonnal jelentést tett Szeghalmy Sándor úrnak, az NSE ügyészenek, hogy illetékes helyre vigye az ügyet.

A liget csavargói ugyanis most a kis, szaggatott csónakázó flukat veszik lesbe, kirabolják őket, elvezik kis pénzeiket s jól megverve hazakergetik. Rendesen a szigetet bejárja a liget mellett várak a gyorsan gyerekek. A liget biztonsága megköveteli, hogy ilyen esetek tettesei kézrekerüljenek.

* Halálozások. Porcsimai Porcsim Gyula 63 évesen rövid szenvedés után meghalt. Az elhunyt urleány boldog menyasszony volt s boldogsága legzebb napjában érte a halál. Temetés ma délután 3 órakor lesz a Lakatos utca 19. sz. házból. Az elhunytat bánatos szülei, testvérei és vőlegénye gyászolják.

Orosz János helybéli iparos tegnap hajnalban 47 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt a biharmegyei közvárosban. Családja és kiterjedt rokonsága gyászolja.

* Megnyitott a püspökfürdői posta. A m. kir. államvasutak Püspökfürdő vasútállomáson „Nagyvárad—Püspökfürdő“ üzemeltetéssel 1917. évi május hó 16-án a fürdőidény tartására postamasteri kezelésben teljes fel és leadó szolgálattal s a m. kir. postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyantánál is működő postahivatal ismét megnyitott. Ezen hivatali postal összeköttetését Nagyvárad és Püspökfürdő között közlekedő 7703, 7704, 7709 és 7710. számú vonatok fogják nyerni, a kézbesítő köre a közúti postai szempontból Hájó községhez tartozó Püspökfürdő telepére fog kiterjedni. Nagyvárad, 1917 május 11. Siket m. kir. posta és távirat felügyelő.

* Reisz Miksa nagyváradai butorgyári cég értesíti a t. vevőközönséget, hogy a nyersanyag hiánya valamint az áru előállításával és beszerzésével járó órási nehézségek miatt, az üzlet megszűnik; ennek folytán az összes raktáron lévő tárgyat, még a készlet tart, igen jutányos árban árusítja. — Ajánlja, hogy ezen kiválóan kedvező alkalmat senki ne mulassza, még oly esetben sem, amikor a butorra csak később lenne szükség, miután annak ára állandóan emelkedik, azonkívül pedig száraz anyagból készült és minden tekintetben elsőrendű áruban már rövidesen teljes hiány lesz — A megvett tárgyak hosszabb ideig a cég telephelyén maradhatnak.

* „Korona szappan-por.“ Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hőfehérre mos, a ruháknak nem árt, minden eszmagon a törvényszéki vegyezői tanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria“ Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzervek kaphatók.

* Elvállalok negatív Retusolási darab szám szerint. Cim a kiadóhivatalban.

* Kétség, hurut, rekedtség és nyálkásodás ellen gyors és biztos hatású a Farkas-féle hurut szeletke. Ára 1-20 kor. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzervek kaphatók.

* Zongora pianino alapos javítását hangolást ju ányos áron vállalok. Rákóczi ut 22 sz. alatti udvarban balra. Relics János.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködésű gépek Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi tizlet 14—69.

A Felhasználó **MOXIN** bíncs szer-
 ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
 Farkas István Apollo drogeriájában Rák-
 óczi-ut 7/B.

Elsőrendű hántott vargafa
 erdei métere husz korona a Szent-
 eleki erdőben (Püspökfürdő felett) átvéve.
 Fanyelvnyok Mertz János borkereskedésé-
 ben, vagy a megbízotnál az erdőben

Vízvezeték-utcán szép kilátással
 egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
 Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedden: Lion Lea. (Mándoki Panni
 bucsufelvétele.)

Szerdén: Málnás Miska.

Csütörtök délután: Obaltos.

Csütörtök este: Csárdáskirálynő 25-ik
 előadása.

Pénteken: Kék róka.

Sombat délután: Muzsikulány.

Sombat este: Gólem.

Vasárnap délután: Kis király.

Vasárnap este: Csárdáskirálynő.

Hétfőn: Vésztalan vendég.

Mándoki Panni bucsuja. Mándoki
 Panni, a társulat fiatal drámai színésznője
 meg legközelebb férjhez és miséit vég-
 leg bucsút mondana a színpadnak, elbúcsú-
 zik a közönségtől is. M., kedden este a Lyon
 Leában lép fel utoljára.

A színház ünnepi előadása. A
 díszesünnepi műsor alkalmából a színház
 délutáni előadást rendez, amely alkalmattal
 az Obaltos kerül színpadra. A díszszerepet Bi-
 harf Sándor játssza.

**A Málnás Miska legközelebb szer-
 dén kerül színpadra.** A pompás operettnek ez
 lesz a 44 ik előadása és így valószínű, hogy
 a még mindig zeufolt házat vonzó Málnás
 Miska még ebben az időben eljut a jubila-
 raris 50. előadásához.

URANIA
 mozgó-
 színház
 Kedd
 Új műsor.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLÓ
 mozgó-
 színház
 Kedd
 Mike megvándorlunk
 II. rész.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 5 órakor kezdődnek.

VITADÓ
 mozgó-
 színház
 Kedd
 Szenzációs új műsor.
 Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor,
 hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTÉR.

Üzlet megszűnés miatt,

az összes raktáron lévő tárgyat,
mig a készlet tart
 igen jutányos árban árusítjuk.

REISZ MIKSA

butorgyára.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 14. sz.

Dr. Kovács Gyula

fogorvos

a harctérről hazaérkezett és
rendeléseit megkezdte.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Vizespohár csiszolt üvegből	—26
Borospohár csiszolt üvegből	—20
Vizeskancsó csiszolt üvegből	1-50
Borospalack csiszolt üvegből	1-50
Teáscsésze fehér finom porcellán	1—
Teáscsésze színes finom porcellán	1-80
Porcellán vizeskancsó díszítéssel	2-50
Kávésbögre emlék felirással	—70
Fali sőtartó majolika fedéllel	2-50
Majolika vizeskancsó színezéssel	3—
Teáskészlet aranyozással	10—
Kávékészlet aranyozással	10—
Feketékészlet aranyozással	10—
Mosdókészlet felszerelve	12—
Ebédőkészlet aranyozással	40—
Vizeskészlet színes aranyozással	4—
Boroskészlet színes aranyozással	4—
Söröskészlet színes aranyozással	4—
Tészta készlet finom majolika	5—
Befőtteskészlet 6 személyre	4—

Konyha felszerelési áruk.

Főzőedények.

Táblaüveg. Porcellánárak.

Répkerepezés művészies
 kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszervező: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szervező: **Dr. PAPP KÁROLY**

A Rákóczi-ut legforgalmasabb
 részén

emelethez eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legna-
 gyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrén yi
 palota. Telefon 10—13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve,
 kívánatra házhoz szállítanak.

Bérmálási ajándékok

a legnagyobb választékban
 és legjutányosabb árban
 beszerezhetők. Ugyanott
 megveszünk zálogcédulá-
 kat tört aranyat és ezüs-
 töt a legmagasabb árban,
 gyönyörű antik butorok és
 porcellánok kaphatók

SIMONNÉ

Rákóczi-ut 3. sz.

Régiség és ékszerüzletében.

IZSÁK LIDIA
 elsőrendű főzőszalon

Nagyvárad

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

palotában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
 alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes
 tartók, melltartók és háskötőkben nagy
 választék. Fűzőket választás végett ví-
 dőkre is küldünk, tisztításokat és javítá-
 sokat pontosan elkészítünk. Szilgityi
 színház művészneinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11—53.

Mindenféle vidéki megrendeléseket a zonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, miteszer és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségre és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégey ára 1 kor. 50 fill.

Alabástrom pipere szappan.

Legtisztább, legfinomabb növényi zsirokból van összeállítva. Teljesen lugmentes, mivel az alabástrom szappan tiszta Lanolinnal van tulzsirosítva, a miért is az arcot nem marja, nem csipi, hanem az arcot üdévé, puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni

valódi LISZKA-VIZ.

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőzöm teljes!

Kénes hév víz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvillágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástankó, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,

a fürdő bérloje.

Élelmezési ajánlat!

ASZÓDI MIHÁLY

nagykereskedő,

Kossuth-u. Sas-palota. Telefon 635.

Összes gyümölcskenyér, téli szalámi, szardíniák, linom valódi méz, az összes csemege és gyógyborok, linom likőr, konyak és pálinka, ósborszesz, meggyó, mazsola és feltört dió, cukorka, esokoláde és tea, málnaszörp, citromszörp, ugy egyben és kiesinyben beszerezhető Mielőtt vásárolna, sziveskedjen mi dabból dusan felszerelt áru raktárat felkeresni:

ASZÓDI MIHÁLY

kávé, esokoláde és cukorka
nagykereskedő. Nagyvárad,
Kossuth-utca Sas passage.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, írógépek, kerék-párok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerű javítása és állandó jókarban tartása. Bronzműves, lakatos és műszerész munkák elfogadtatnak.

* 5 hold szőlő és gyümölcsös haszonbérbe, esetleg felébe kiadó. Értelmezhet Magyar Bankban Szent László-tér.

Női, férfi, katonai és gyermek

ESŐKÖPENYEK

37 kor-tól 250 kor-ig

valamint

Női és gyermek

ESŐKALAPOK

nagy választékban

HAAS LIPÓT

Linoleum gyári raktárában Rákóczi-ut 5.
Telefon 4-63.

Telefon 4-63.